

CRT -CLAIMS RESOLUTION TRIBUNAL
בית הדין לבוררות בנושא החשבונות הרדומים בשוויץ – CRT

להתייחסות בלבד - הנוסח האנגלי הינו הקובע

בעניין ההתדיינות המשפטית לגבי נכסי קורבנות השואה
תיק מס' CV96-4849

מענק מאושר

לתובעת [שם חסוי]
המיוצגת על ידי [שם חסוי]

בעניין חשבונותיו של Felix Oppenheim

מס' תביעה: 004919/LK¹

גובה המענק: **182,400.00** פרנקים שוויצרים

מענק מאושר זה מתבסס על תביעתה של [שם חסוי], מבית [שם חסוי] (להלן "התובעת") לחשבונותיו של פליקס אופנהיים (להלן "בעל החשבון") בבנק [שם הבנק חסוי] (להלן "הבנק").

כל המענקים מתפרסמים. אם תובע מבקש לשמור על חיסיון לגבי תביעתו, כפי שקורה במקרה זה, שם התובע, שמות קרובי משפחתו - להוציא את שם בעל החשבון - ושמו של הבנק נשמרים חיסויים.

מידע שהוגש על ידי התובעת

התובעת הגישה טופס תביעה בו זיהתה את בעל החשבון כבן דודו בדרגה ראשונה של אביה, פליקס אופנהיים, אשר נולד באוסטריה. התובעת ציינה שפליקס אופנהיים, שהיה יהודי, היה איש עסקים, ייתכן עורך דין, אשר התגורר ב Ringstrasse 10, בווינה, אוסטריה. כמו כן, התובעת ציינה שאביה, [שם חסוי], עזב את וינה בהיותו ילד, אחרי מותו של אביו, [שם חסוי]. הוא נסע קודם לטורקיה ואחר כך לרומניה, יחד עם אמו, [שם חסוי], מבית [שם חסוי]. התובעת הסבירה ששניהם עזבו באופן חפוז וסודי משום ש-[שם חסוי], הסבתא של התובעת, הסתבכה עם בני משפחת אופנהיים ופחדה שייקחו ממנה את בנה. לפי התובעת, לאביה ולסבתה לא היה קשר עם משפחת אופנהיים בווינה אחרי עזיבתם.

כמו כן, התובעת ציינה שב 1933 עיתון רומני בשם Dimineata או Universul פרסם הודעה בה חיפשו את אביה בעניין ירושת חשבון בנק באוסטריה. התובעת ציינה שאביה לא ענה להודעה מכון שחשד שמדובר במלכודת כלשהי בגלל הריב המשפחתי והנסיבות בהם עזב את וינה. התובעת מיוצגת על ידי בתה, [שם חסוי], אשר ציינה בשיחת טלפון עם ה CRT ב 2 ביולי 2002 שלאמה לא ידוע על גורלו של

1

התובעת הגישה טופס תביעה נוסף לחשבונה של [שם חסוי], תביעה מס' 004920. ה CRT יטפל בתביעה לחשבון זה בהחלטה נפרדת.

פליקס אופנהיים במשך מלחמת העולם השנייה, שלא ידוע לה אם הוא עזב את אוסטריה ושמעזו היא אף פעם לא שמע ממנו. התובעת הגישה לבית המשפט שאלון ראשוני ב 1999 וטופס תביעה ATAG Ernst & Young ב 1998, בהם היא תבעה את זכותה לחשבון בנק שוויצרי בבעלות [שם חמוי], [שם חמוי], [שם חמוי], [שם חמוי] ו-[שם חמוי] מוינה. בנוסף, על מנת לחזק את תביעתה, התובעת הגישה כמה מסמכים הכוללים את תעודת הנשואים שלה ואילן יוחסין. התובעת ציינה שנולדה ב 15 בפברואר 1917 ברומניה. [שם חמוי] נולדה ב 13 בספטמבר 1947 בבוקרשט, רומניה.

מידע זמין ברשומות הבנק

רשומות הבנק כוללות כרטיס פתיחת חשבון. לפי רשומות אלה, בעל החשבון היה פליקס אופנהיים, מוינה, אוסטריה. לפי רשומות הבנק, לבעל החשבון היה חשבון ניירות ערך מס' L36466 וחשבון מסוג אחר הנקרא *Bürge* (ערבות) מס' 44690. חשבון ניירות הערך נסגר ב 23 במרץ 1938 והחשבון השני נסגר ב 19 במרץ 1938. ערך החשבונות ביום סגירתם אינו ידוע. רשומות הבנק לא מראות למי שולמה היתרה שבחשבונות וכמו כן, ערך החשבונות לא מופיע. אין הוכחות ברשומות הבנק על כך שבעל החשבון או יורשיו סגרו את החשבונות וקיבלו את היתרה.

בחינת ה CRT

זיהוי בעל החשבון

התובעת זיהתה באופן מספק את בעל החשבון. שם קרוב המשפחה של התובעת מתאים לשם שפורסם לגבי בעל החשבון. התובעת זיהתה את עיר המגורים של קרוב משפחה כוינה, אוסטריה, מידע המתאים למידע שלא פורסם לגבי בעל החשבון, הכלול ברשומות הבנק.

כמו כן, ה CRT מציין שמאגר מידע בו מופיעים שמות קורבנות של רדיפות הנאצים כולל איש בשם פליקס אופנהיים, אשר נולד בווינה, אוסטריה, מידע המתאים למידע שהגישה התובעת לגבי בעל החשבון. מאגר מידע זה הוא אוסף שמות ממקורות שונים, כולל יד ושם בישראל. ה CRT מציין שלא קיבל תביעות נוספות לחשבונות אלה.

מעמד של בעל החשבון כקורבן של רדיפות הנאצים

התובעת הוכיחה באופן מספק שבעל החשבון היה קורבן של רדיפות הנאצים. התובעת ציינה שבעל החשבון היה יהודי, שהיא מניחה שהוא היה באוסטריה במשך מלחמת העולם השנייה ושהיא לא שמעה יותר ממנו.

בנוסף, ה CRT מציין שמאגר המידע הנ"ל בו מופיעים שמות קורבנות של רדיפות הנאצים כולל איש בשם פליקס אופנהיים, אשר נולד ב 27 באוגוסט 1884 בווינה, אוסטריה, מידע המתאים למידע שהגישה התובעת לגבי בעל החשבון.

קשר משפחתי עם בעל החשבון

התובעת הוכיחה באופן מספק שבעל החשבון היה קרוב משפחה כאשר הגישה מסמכים המראים שהוא היה בן דודו בדרגה ראשונה של אביה. אין כל מידע לפיו לבעל החשבון יורשים נוספים בחיים.

בעניין תשלום בעבר של היתרה

מכוון שניתן ליישם את חזקות (א) ו (י) שבסעיף 28 (ראה נספח א') של סדרי הדין החלים על הליך יישוב התביעות, כפי שתוקנו, (להלן "סדרי הדין"), המסקנה שעליה מגיעה ה CRT היא שאפשר לקבוע באופן מספק שבעל החשבון או יורשיו לא קיבלו את תקבולי החשבון. בהתבסס על התקדימים וסדרי הדין, מפעיל ה CRT מספר הנחות על מנת לקבוע אם בעל החשבון או יורשיו קיבלו את היתרה שבחשבון.

יסוד המענק

ה CRT קבע שיש מקום לפסוק מענק לטובת התובעת. ראשית, התביעה הינה קבילה בהתאם לאמות המידה המפורטות בסעיף 18 של סדרי הדין. שנית, התובעת הוכיחה באופן מספק שבעל החשבון היה בן דודו בדרגה ראשונה של אביה וקשר זה מצדיק את המענק. שלישית, ה CRT קבע באופן מספק שבעל החשבון או יורשיו לא קיבלו בעבר את הכספים שבחשבונות הנדונים.

סכום המענק

במקרה הנוכחי, לבעל החשבון היה חשבון ניירות ערך וחשבון מסוג אחר הנקרא *Bürge* (ערבות). בהתאם לסעיף 29 של סדרי הדין, כאשר הסכום בחשבון אינו ידוע, כמו במקרה זה, חישוב ערכו הנוכחי של כל חשבון נעשה בעזרת הערך הממוצע של חשבון מאותו סוג בשנת 1945. לפי חקירת הוועדה העצמאית של אישי ציבור (Independent Committee of Eminent Persons, להלן "ICEP"), ב 1945 הערך הממוצע של חשבון ניירות ערך היה 13,000.00 פרנקים שוויצרים והערך הממוצע של חשבון מסוג אחר היה 2,200.00 פרנקים שוויצרים. החשבון הנקרא *Bürge* (ערבות) הוא סוג חשבון בו בעל החשבון נותן ערבות עבור הלוואה של משהו אחר בדרך של הפקעת נכסים בחשבון נפרד שהוא פותח למטרה זאת. במקרה הנוכחי, ל CRT אין הוכחות שהלוואה שקשורה לחשבון הנדון לא הוחזרה בדרך הרגילה של העסקים ושלבעל החשבון היתה גישה לנכסים שהפקיע. הערך הנוכחי של סכום זה נקבע על ידי הכפלתו במקדם 12, בהתאם לסעיף 31(1) של סדרי הדין. לפיכך, הסכום הסופי של המענק הוא 182,400.00 פרנקים שוויצרים.

הקף המענק

על התובעת לדעת שבהתאם לסעיף 20 של סדרי הדין, ה CRT ימשיך ויחקור את תביעתה כדי לקבוע אם קיימים חשבונות בנק נוספים בשוויץ שביכולתה לתבוע. חקירה זו כוללת חיפוש בבסיס הנתונים של כלל החשבונות (המכיל רשומות אודות 4.1 מיליון חשבונות בנק שוויצרים מן השנים 1933 עד 1945).

אישור המענק

ה CRT פוסק מענק זה כדי לקבל את אישורו של בית המשפט ואת התשלום על ידי הממונים המיוחדים.

Claims Resolution Tribunal

5 מרץ 2003

להתייחסות בלבד – הנוסח האנגלי הינו הקובע

נספח א'

בהעדר ראיה לשלילה ובהתקיים אחת או יותר מהנסיבות הבאות, חזקת ה CRT כי בעל החשבון או יורשיו לא קבלו לידיהם את תקבולי החשבון הגתבע¹:

- א. החשבון נסגר וקיימת ברשומות החשבון ראייה לרדיפה, או שהחשבון נסגר (א) לאחר השלת הדרישות לקבלת ויזה שווייצרית ב – 20 בינואר 1939 או (ב) לאחר מועד כיבוש ארץ מגוריו של בעל החשבון, ולפני שנת 1945 או השנה בה הוסרה הקפאת החשבונות מארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ב. החשבון נסגר לאחר שנת 1955 או עשר שנים לאחר ביטול הקפאת החשבונות בארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ג. יתרת החשבון הופחתה בשל עמלות חיובים לאורך התקופה שקדמה לסגירת החשבון, והיתרה הידועה האחרונה בחשבון הייתה נמוכה; או
- ד. החשבון הוצהר במפקד הבנקים היהודיים שנערך ע"י הנאצים או הוצהר בכל תיעוד אחר של המשטר הנאצי; או
- ה. הוגשה תביעה לקבלת תקבולי החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה והבנק לא הודה בתביעה; או
- ו. לבעל החשבון היו חשבוניות נוספים שהם פתוחים אך רדומים, מושהים, סגורים ונוקפו לרווחי הבנק, סגורים בשל עמלות שנגבו, או סגורים לאחר ששולמו לרשויות הנאציות; או
- ז. בעל החשבון היחיד ששרד, היה ילד בזמן מלחמת העולם השנייה; או
- ח. לא היה ביכולתם של בעלי החשבון ו/או יורשיהם לקבל מידע אודות החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה מן הבנק בשווייץ בשל הגנה בבנקים השווייצרים להימנע מלמסור מידע או למסור מידע שגוי בנוגע לחשבון בתגובה לבקשת מידע על-ידי בעלי חשבונות ויורשיהם, זאת בשל חשש מחבות כפולה²;
- ט. בעלי החשבונות או יורשיהם התגוררו בארצות בהן שרר משטר קומוניסטי במזרח אירופה אחרי המלחמה; ו/או
- י. אין כל אזכור ברשומות הבנק כי בעלי החשבונות או יורשיהם קבלו לידיהם את תקבולי החשבון³.

1

ראה: Independent Commission of Experts Switzerland – Second World War, Switzerland, National Socialism and the Second World War: Final Report (2002) (להלן: "דו"ח ברג'ייר"); וכן ראה Independent Committee of Eminent Persons, Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks (1999) (להלן: "דו"ח ICEP"). בנוסף התחשב ה CRT, בין היתר, בחוקים, דינים, החלטות ומנהגים שנעשה בהם שימוש ע"י המשטר הנאצי, ממשלת אוסטריה, תבל הסודטים, מדינות החסות בהמיה ומורביה, דנציג החופשית, פולין, אזור פולין המסופח, הממשל הכללי של פולין, הולנד וצרפת, על מנת להחרים רכוש יהודי הנמצא מחוץ למדינה.

2

ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 443-444, 446 ודו"ח ICEP בעמ' 81-83.

3

כמתואר בדו"ח ברג'ייר ובדו"ח ICEP הבנקים השווייצריים השמידו או נמנעו מלשמור את תיעודי התעבורות הבנקאיות בגין חשבונות מתקופת השואה. ישנן ראיות כי השמדת מסמכים זו נמשכה אף לאחר שהחוק השווייצרי אסר על השמדת מסמכים מסוג זה בשנת 1996. דו"ח ברג'ייר בעמ' 40 (סוען כי "בכל הגוגע ל Union Bank of Switzerland ... מסמכים הושמדו גם לאחר ההחלטה הפדרלית [מיום

13 בדצמבר 1996]). השמדת מסמכים סיונאית זו של מסמכי בנק רלוונטיים התרחשה בשעה שהבנקים השווייצריים היו מודעים לכך שתביעות הוגשו ויוגשו נגדם לגבי כספים שהופקדו אצלם ע"י קורבנות השואה, כספים אשר (א) הועברו שלא כדין לידי הנאצים, ראה Albers v. Credit Suisse, 188 Misc 229, 67 N.Y.S.2d 239 (N.Y. City Ct. 1946), דו"ח ברג'ייר בעמ' 443, (ב) שולמו שלא כדין למשטרים הקומוניסטיים בפולין והונגריה, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 450-451, וככל הנראה גם לדומניה, ראה Peter Hug and Marc Perrenoud, Assets in Switzerland of Victims of Nazism and the Compensation Agreements with East bloc Countries (1997), (ג) הוחזקו ע"י הבנקים השווייצריים למטרות רווח, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 446.

"הדיון בנוגע לכספים שלא נדרשן' נמשך לאורך התקופה שלאחר תום מלחמת העולם השנייה, שכן הניצולים וירשיהם או ארגונים שונים שהוקמו למטרה זו ופעלו בשמם של הניצולים וירשיהם, החלו להגיש תביעות להשבת הרכוש". ראה לעיל בעמ' 444. למרות זאת, המשיכו הבנקים השווייצריים בהשמדת מסמכים בהיקף גרוב ובהערמת קשיים בדרכם של התובעים. דו"ח ICEP, נספח 4 סעיף 5; In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 155-56 (E.D.N.Y. 2000) ואכן "במאי 1954 תיאמו הבנקים ביניהם את תגובתם ליורשים [של בעלי החשבונות] על מנת ליצור מכניזם מתואם שמטרתו מניעת חקירה מכל סוג שהוא". דו"ח ברג'ייר בעמ' 446. בדומה "הבנקים האיגוד הבנקים פעלו על מנת למנוע חקיקה שתדרוש את פרסום השמות של 'חשבונות ללא דורש' כפי שכונו – חקיקה שאם הייתה מתממשת עשויה הייתה להסיר את הצורך בחקירת ה – ICEP והייתה פותרת את המחלוקת בת שלושים השנה". דו"ח ICEP בעמ' 15. אכן, כדי לסכל חקיקה זאת איגוד הבנקים השווייצרים עודד את הבנקים השווייצרים לדווח מספר נמוך של חשבונות במקרה משנת 1956. "תוצאה מזערית של הסקירה" כך נכתב, "תתרום בוודאות לפתרון של העניין הזה [החקיקה המואצת] לטובתנו". ICEP בעמ' 90 (ציטוט של מכתב מאיגוד הבנקים השווייצרים לחברי המועצה ב 7 ליוני 1956).

"לסיכום, ברור כי תביעותיהם של ניצולי השואה נדחו בשם הסודיות הבנקאית..." דו"ח ברג'ייר בעמ' 455, או תוך הטעייה מכוונת בנוגע לקיומו של מידע, בשעה שהשמדת מסמכים מסיבית נמשכה לאורך יותר מחמישים שנה. לפיכך, ובהתאם לנסיבות שנזכרו לעיל, ותוך שימוש בעקרונות הראיה במשפט האמריקאי שהיו חלים על תביעות ייצוגיות בנוגע לנכסים שהופקדו, לו הייתה התביעה הייצוגית נטענת בבית-המשפט, מסיק ה CRT חזקה שלילית כנגד הבנקים במקרים בהם ראיה דוקומנטרית הושמדה או שלא סופקה לאחראים על ניהול התביעות. ראה In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 152 (E.D.N.Y. 2000); Reilly v. Natwest Markets Group, 181 F.3d 253, 266-68 (2d Cir. 1999); Kronisch v. United States, 150 F.3d 112, 126-28 (2d Cir. 1998).